

Illustrasjon **ARNE NØST**

STATSTEATER FOR FOLKET

Det var vel et år før jeg startet i jobben på Rogaland Teater i 2009 at Yngve Sundvor spurte om jeg ville være litt med i ei frigruppe han og noen ville starte.

Gjengen, Cato, Kim, Per, Gard og Yngve jobbet i institusjonsteaterfeltet, men ville fritt skape egen scenekunst gjerne i samarbeid med institusjonene, der de faste teatrene kunne få vise det Statsteatret til enhver tid skapte.

Så skrev Rogaland Teater en avtale med Statsteatret der Rogaland Teater så langt det lot seg gjøre skulle bidra til hjelp og visningsperioder, og i de første åra holde urpremieren og prøveperioden, samt støtte deres søknader til Kulturrådet, rett og slett fryd og gammen. Ideen om å skape ti forestillinger gjennom ti år om norsk historie fra 1006 til 2066 var vakker; kunst, underholdning og folkeopplysning i samme slengen.

Og de har levert; slapstick, Musical, drama, utrolige karakterer, diktning på faktagrunn, selvdreven avvikling i lyd og lys, western og harde håndklær, parykker og ulike gjestespillere, alltid mening i situasjonene, velkommen kjære publikum og vafler, komikk og såre tap, en odysse samlet sett som nå avsluttes med Atter en konge, eller?

Jeg jobber nå på Riksteatret og kan mellom oss røpe at det neste nye prosjektet for Statsteatret blir i samarbeid med oss, hele landets teater, de skal ut i Norge med proffe turnefasiliteter, men med Statsteatrets sær preg, dette sjærmerende mangehedede og litt spartanske teatervesenet som bjuder på, som overrasker og drives av kjærlighet til teater for folk flest, hver og en især.

Jeg gleder meg til fortsettelser!

ARNE NØST

TEATERSJEF RIKSTEATRET

Illustrasjon ARNE NØST

STATSTEATRET

Det har vært ti forrykende år i samarbeid med Statsteatret.
Det er stas at de ønsker å avslutte sin vei gjennom norgeshistorien
med premiere hos oss hvor det hele startet.
Det har etterhvert blitt en nasjonal kultevent når Statsteatret
kommer med en ny forestilling.
Det har vært mye energi, mye talent, mye lyd og mye kropp.
Mye av alt.

Og det er jo godt gjort når utgangspunktet er så minimalistisk.
De vil ikke ha så mange ting med seg ettersom ambisjonen er
å være et slags omreisende band.
Og selv om det er vakkert når en vennegjeng velger å forplikte
seg til et prosjekt over ti år, så er historien full av band som går
i oppløsning underveis.
Men nå står de på målstreken og har oppfylt løftet de ga hverandre
for 10 år siden.

Gratulerer med det!

GLENN ANDRÉ KAADA
TEATERSJEF ROGALAND TEATER

Illustrasjon ARNE NØST

NÅR COWBOYANE KJEM TIL BYN.

Kvar gong vi ventar på ei ny framsyning frå Statsteatret kjem det først ein kasse til teateret. I den ligg eit nytt kapittel av Norgeshistoria. Det er klart vi kikkar på kassen. Spente på kva som kjem til å utfalde seg frå den.

Men vi vert klokare i det cowboyane entrar manesjen her på Det Vestnorske. For allereie i det dei opnar kassen ser vi at det er i rommet mellom deira hender, kroppar og hjarte det skjer. I deira samspele og formidlarglede snarare enn i den sparsommelege staffasjen dei har med. I eit teaterspråk som skjærer inn til sjølve kjerna av kva kunsten vår er, oppstår det forbløffande og uventa ting. Dei nøye utvalde effektane som kan hentast ut av kassen er heilt og halde tufta på deira modige leik og kvalifiserte arbeid. Eit arbeid som eg sjølv trur bærer så godt, av di samarbeidet famnar så langt og breitt. Både i gjensidig skaparkraft og i tidshorisont.

Det er frydfullt inspirerande å være saman med desse kollegaene, av di dei minner meg på kva samspele og ensembleand er. Det er ei glede som teatersjef å kunne være med på å gje publikum opplevelingar som inkluderer dei og får dei til å kjenne seg velkomne på bruket. Det betyr mykje for oss her på teateret. Det betyr mykje for kunsten og publikum i det heile.

Vi her i Bergen helsar våre vener i Statsteatret med beundring og takksemld.

SOLRUN TOFT IVERSEN
TEATERSJEF
DET VESTNORSKE TEATERET

Illustrasjon **ARNE NØST**

FRA EN SVOREN VENNS BEKJENNELSER:

Jeg har jobba med teater i 40 år.

Når det gjelder scenekunst er det faktisk et øyeblikk som har vært den største øyeåpneren for meg:

Da jeg så *1814 En western fra vidda* på Trikkestallen høsten 2014.

Jeg gikk ut fra Trikkestallen jublende, berørt av en flott teateropplevelse, og tenkte: «Håkon, dette var strålende, men du har sovet i timen. Hvorfor har jeg ikke fanget opp dette prosjektet før?»

I åra etterpå har både jeg og Oslo Nye Teater hatt den store gleden av å ha et godt og nært samarbeid med Statteatret.

De har spilt *1880 Amerika*, *1930 Diktatoren* og *1950 – Spionen* på Trikkestallen, *1980 Aker Brygge* og *2010 Lollywood* på Centralteatret, og ikke mist 10-timers-kulthappeningen med de fem første Stats-teatret-forestillingene høsten 2016 på Trikkestallen. Vi som var der glemmer det aldri.

Det har vært en fornøyelse å ha dere i hus, det har vært en fornøyelse å samarbeide med dere, og vi opplever at det har vært en fornøyelse for vårt publikum.

I tillegg vil jeg si: **Makan til trivelige folk å kommunisere og samarbeide med har jeg ikke erfart før. Jeg har rett og slett blitt glad i dere, og regner dere alle som venner.**

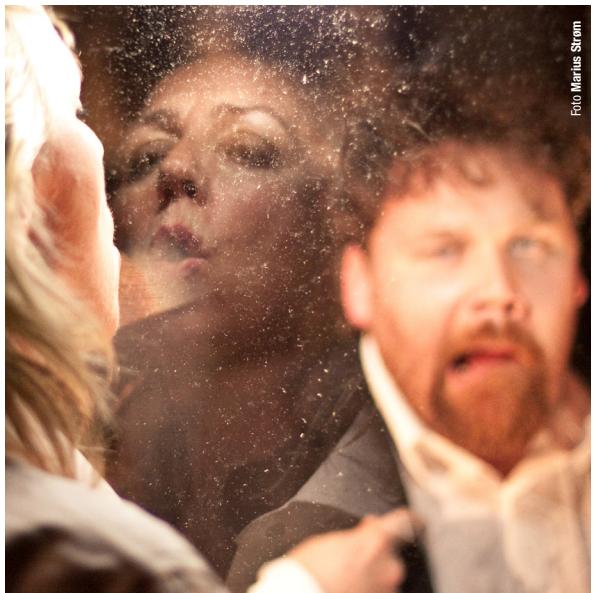
Jeg vet at mine betraktninger om dette deles av veldig mange på teatret.

Jeg vil på vegne av meg sjøl og alle på Oslo Nye Teater takke for godt samarbeid, og ønske både Statteatret og alle involverte alt godt framover!

**LENGE LEVE CATO, GARD, KIM, MORTEN, PER og YNGVE!
LENGE LEVE STATSTEATRET!**

HÅKON LIEN

SALGGSSJEF OSLO NYE

1066

SLAGET VED STAMFORD BRIGDE

Fem velkledde herrer vil fortelle Norges historie på en ny, spenstig og menneskelig måte. De har som mål å være som et hyggelig band.

// KLAR TALE 01/05/2011 07:00 av CATHRINE KAHRS

Alle fem er erfarne folk fra teatret. De går fra jobb på forskjellige teatre til å drive for seg selv. 26. mai er det premiere på gruppa StatsTeatrets første forestilling på Rogaland Teater. Den heter «1066 – Slaget ved Stamford Bridge». Senere i år skal stykket også spilles på Piltingsrud Gard i Valdres og på Christiania Teater i Oslo. Det skriver nyhetsbyrået NTB.

– Vi liker å se på oss selv som et band, gjerne et dansiband. Vi vil lage hyggelig teater. Det skal ikke være vanskelig å forstå. Målet er å lage ti forestillinger. Alle skal være knyttet til et årstall i norsk historie. Det sier kunstnerisk leder Yngve Sundvor til NTB.

Sundvor har med seg de fire skuespillerne Gard B. Eidsvold, Kim Sørensen, Cato Skimten Storengen og Per Kjerstad.

– Vi kommer til å ta inn andre folk på nye stykker. Men minst to av de faste fem medlemmene av bandet kommer til å være med, sier Sundvor.

Alle medlemmene av gruppa stiller i dress. Det kommer til å gjøre i alle forestillingene. Det blir lite kulisser og rekvisitter. Meningen er at gruppa skal kunne dra på tur på kort varsel. De skal kunne ta med seg alt de trenger i fire kofferter.

– Vi trenger ingen stor turnébuss. Vi kan spille hvor det måtte være, i en leilighet, på en låve. Det er bare å ringe, sier Sundvor.

I dette første teaterstykket er handlingen hentet fra slutten av vikingtiden. Publikum blir tatt med til dagene før slaget ved Stamford Bridge i 1066. Sundvor har skrevet manus. Han har utviklet det videre sammen med de andre.

– Vi møter Harald Hardråde. Han er veldig deprimert. Hans sønn Olav sliter med vekten og et alvorlig forhold til Gud. Vi møter også dikteren Tjodolv. Han drømmer om å skrive en bestselger i en verden av folk som ikke kan lese. Den engelske jarlen Toste er også med. Han sliter sosialt og har et mulig problem med rus, sier Sundvor.

Alle skuespillerne har jobbet med regissør Yngve Sundvor tidligere. Noen av dem har spilt mot hverandre. Ideen var å samle folk med samme idé om hva teater skal være. De er fem karer som liker å jobbe sammen. Og det er her dette med band kommer inn. Sundvor sammenligner det vanlige teatret med et stort orkester. Der er det vanskeligere å bli enig om hvordan hver forestilling skal være. Da er det enklere med et lite band.

– Håpet er at flere kommer til å gjøre som oss, sier Sundvor.

StatsTeatret har planer om å lage et stykke i året i ti år framover. Da har de tatt for seg ti årstall i perioden 1066 til 2066.

– Vi kommer til å ta et framtidssarvel med 2066, sier Sundvor.

STATSTEATRET PRESENTERER:

SLAGET VED
STAMFORD BRIDGE

KIM SØRENSEN, GARD B. EIDSVOLD, CATO SKIMTEN, STORENGEN, PER KJERSTAD
REGI: YNGVE SUNDVOR

STATSTEATRET

Foto MARIUS HAUGEN

Forutsetningen for å få det til, er at det kommer inn nok penger. Sundvor kunne ønske å få penger fra en rik person. Men han må nok bruke tid på mange søknader. Kulturrådet har gitt 700.000 kroner i støtte til denne første produksjonen.

Neste produksjon kommer til å ta for seg året 1349. Da kom sykdommen svartedauden til Europa.

Foto MARIUS HAUGEN

StatsTeatret forpestar Tou

1349 PESTEN

StatsTeatret er tilbake.

Denne gong med ein musikal om svartedauden.

// AV MONICA LINDANGER

StatsTeatrets ambisjon er enkel, men likevel ambiøs: å fortelja noregshistoria frå 1066 til 2066.

I løpet av 10 forestillingar på 10 år skal den unge frigruppa ta føre seg dei viktigaste hendingane i vårt lands historie. Det første stykket var *1066 – Slaget ved Stamford bridge*, som hadde urpremiere på Rogaland Teater i mai i fjor og sidan har blitt invitert til scenar over heile landet.

1349 Pesten blir ein slags musikal med nyrekruttert bandmedlem Marit Andreassen i rolla som Pesta – ho som ofte sit aleine i baren fordi ho stadig mistar sine menn. Dei dør jo. Vil ho finna kjærleiken igjen? Og vil Pesta klara å halda fingrane unna?

PESTA LIGG STADIG OG LURAR

Med utgangspunkt i ein del fakta, oppfinnsame vriar og mykje prøving og feiling tar StatsTeatret tak i noregshistorias verste pandemi: svartedauden. Regissør og kunstnarisk leiar Yngve Sundvor har lese alt han har kome over om svartedauden.

– Forskjellen frå sist er at det med *1066 – Slaget ved Stamford bridge* dreidde seg om ei faktisk hending. Om svartedauden finst det mest segnsnuttar. Og dei er ofte ganske like: romantiske og korte.

Sundvor fortel at gruppa skal laga sin eigen variant av historia, som kanskje har litt fleire peikarar inn mot vår tid.

– Me vil sjå på korleis menneske forheld seg til pandemiar og kvifor me har ein hang til å ty til konspirasjonsteoriar når det skjer noko me ikkje forstår, fortel Sundvor.

Han meiner kriser hjelper menneske til endring:

– Vår teori om kvifor svartedauden ramma Noreg så hardt er at det var ei uvilje til endring. Svartedauden hadde òg positive effektar.

Utan endring kan me ikkje utvikla oss til det bedre, og Noreg var overbefolka rundt 1350. Så det er jo òg eit etisk dilemma. Og me vil aldri kunne knekka mikroorganismar. Epidemiar vil alltid dukka opp igjen i nye formar som til dømes aids. Pesta ligg der stadig og lurar.

Det er jo både fint og skremmande. Eg likar tanken på å levandegjera ein mikroorganisme.

FOLKETONAR I NY INNPÅKING

Det heile føregår i ein småby ein bortgjort stad i Noreg. Her held maktstrukturen seg ganske lik, alt er i stillstand. Heilt til ein framand kjem til byen. Han gjer rare ting som å vaska hendene, og blir utstøytt. Og så kjem pesten. Eller Pesta. StatsTeatret ville denne gong laga ein musical, for å utfordra og utvikla både seg sjølv og sjangeren. Og fordi musicalen falt seg som noko som ville passa bra i historia om svartedauden.

– Emosjonelt er jo musikk uovertruffent.

Det skal jo vera mykje hjertesmerte i teatret.

Men det blir lite stepping og slikt, seier Sundvor. StatsTeatret skal pussa opp norsk klassisk musikk, og laga country-rock-prega versjonar

Foto MARIUS STRØM

av komponistar som til dømes Edvard Grieg og Geirr Tveitt.

– Det blir folketonar i ny innpakking. Musikken skal få fram den westernaktige stemninga i norske småbyar, fortalar Sundvor.

Og til å arrangera musikken har StatsTeatret fått med seg Lars Horntveth, kjent frå gruppene Jaga Jazzist og The National Bank.

ALVOR, FAKTA OG SCENETØYS

Når ein skal jobba med StatsTeatret er det ein fordel å ikkje ha store kompleks, for her blir ting forkasta heilt fram til premieredagen.

– Me startar med eit utgangspunkt, ei skisse til korleis ting kan løysast. Men det kan fort bli forkasta. Og det er bra. Endring er stikkordet her. Det vil skje endringar heile vegen mot premiera, heilt til me er nøgde.

Alle må bruka maksimalt av seg sjølv, fortel Sundvor.

Og denne gong blir premiera i Maskinhallen på Tou scene.

– Det blir fint. Me får tru folk som går i teatret og finn vegen dit, seier Sundvor.

Men uansett scene; den statsteaterske oppskrifta blir den same som sist; alvor og fakta blanda inn i humor og scenetøys. Men kanskje blir serveringa denne gong kremlbollar i staden for vaflar?

STATSTEATRET PRESENTERER
KIM SØRENSEN † CATO S. STORENGEN † MARIT A. ANDREASSEN † GARD B. EIDSVOLD † REGI: YNGVE SUNDVOR

1349 PESTEN

Foto MARIUS STRØM

Dejlig dansketid

1537 DANSKETID

Gløym 400-årsnatt og mørke, deprimerande hundreår under Danmark.

I Statteatrets versjon, er Dansketida ei kjærleikshistorie.

Statteatret består i dansketida av **Kim Sørensen**, dokkeversjonen av Gard B. Eidsvold, **Per Kjerstad** og **Cato Skimten Storengen**. *1537 Dansketid* har premiere på Tou Scene 23. april. // STAVANGER AFTENBLAD 18/04/2013 av **JAN ZAHL**

Dansketida er på mange måtar eit mørklaft kapittel i Norges historie. Snakkar du med historikarar, finst det knapt noko å nemna frå denne epoken, seier Yngve Sundvor.

Regissøren og den kunstnariske leiaren i den frie teatergruppa Statteatret sit omkransa av danske flagg, ekte smørrebrød og falske "en lille en" på Scene 2 på Tou. Statteatret skal på ti å ta for seg ti sentrale hendingar i Norges historie, frå 1066 til 2066. Og etter *Slaget ved Stamford Bridge* i 1066 og *Pesten* i 1349, er turen nå komen til 1537 og *Dansketid*.

LUTHERSK TEATERTRUPP

Ytre sett handlar *1537 Dansketid* om ein mystisk dansk teatertrupp på veg gjennom norske fjordar for å frelsa frosne sjeler frå katolsk undergang. Men så handlar det kanskje like mykje om det Sundvor karakteriserer som "eit klassisk trekantdrama" – ei kjærleikshistorie – mellom Norge, Sverige og Danmark.

Bare for å ta historietimen først som sist: Norge var i personalunion med Danmark alt frå slutten av 1300-talet. Men då reformasjonen blei gjennomført i Norge, Danmark og Holstein i 1537, var det norske riksrådet oppheva året før – og norsk sjølvstende tapt.

– Norge gjekk frå unionsfellesskap til å bli eit lydrike under Danmark. Eller "koloni", om ein skal bruka eit litt styggare ord, seier Sundvor.

400-ÅRSNATTA

I 400-årsnatta under Danmark skjedde det ikkje stort med Norge utover tapet av Jämtland, Härjedalen og Bohuslän til Sverige midt på 1600-talet – ifølgje Sundvor.

Folk flest ga vel blaffen i om kongen sat i Bergen, Trondheim eller København.

– Når Ibsen og Wergeland snakkar om 400-årsnatta, kan ein få inntrykk av at det var 400 år med norsk motstand. Men folk flest ga vel blaffen i om kongen sat i Bergen, Trondheim eller København. Og så lenge dei hadde det bra – skattetrykket på norske bønder var det lågaste i Europa – var det sannsynlegvis heilt greitt å liggja under Danmark, seier Sundvor, og påpeikar ei viktig innsikt om ein skal forstå seg på Norge på 1500-talet:

– Det fanst ikkje noko nasjonalkjensle på 1500-talet. Den tanken eksisterte ikkje før etter den franske revolusjonen i 1789. – Det høyrest ut til at de har gjort litt research?

– Ja! Me går inn i den tida me skal skildra. Det historiske som ligg i botn, skal vera rett. Men så tolkar me altså. Og me tolkar altså denne tida som positiv for Norge.

NY KJÆRAST

I Statteatrets versjon, forelskar nemleg Norge seg i Danmark i Dansketida – og lærer seg å hata Sverige. Så når Danmark må gi frå seg Norge til Sverige etter Napoleonskrigane og Kielfreden i

STATSTEATRET

1537 DANSKETID

"EN DEJLIG KÆRLIGHEDSHISTORIE"

MED PER KJERSTAD, KIM SØRENSEN,
CATO SKIMTEN STORENGEN OG JOHN LILJA
REGI: YNGVE SUNDVOR

SPILLESTEDER OG BILLETTER:
WWW.STATSTEATRET.NO

KULTURRÅDET
Arts Council
Norway

Plakat STIG HÅVARD DIRDAL

Foto MARIUS STRØM

1814, dreier det seg altså ikkje om at Norge
riv seg laus.

– Tvert om blir me overgitt av vårt kjære
Danmark til ei ny kjærast. Som me altså ikkje
vil ha, forklarer historielærar Sundvor.

Og ein stad inni alt dette, sit Schleswig, i form
av John Lilja, og spelar gitar.

FRITT TEATER

Medlemmene i Statteatret er garva teaterfolk

som har droppa fast jobb for å danna si eiga
gruppe – sitt eige band. Dei gjør det meste sjølv,
scenografi og verkemiddel må vera enkle og
effektive. Dermed er dei relativt billege i drift,
mobile og lette å flytta på.

Og som andre band, drar dei på turné med
prosjekta sine, som blir til i samarbeid med
Rogaland Teater.

– Me har premiere i Stavanger – som vanleg.
Så drar me til Det norske teatret i Oslo. Og så drar
me litt rundt. Det er s'gu dejligt, seier Sundvor.

1814 EN WESTERN FRA VIDDA

Statteatret feirar grunnlovsjubileet med ein western frå Finnmarksvidda, under mottoet "What happens on Vidda, stays on Vidda".

// STAVANGER AFTENBLAD 13/03/2014 av JAN ZAHL

– Me tar for oss den mørke sida av 1814, seier regissør og manusforfattar Yngve Sundvor.

Statteatret har akkurat vist eit par scener frå sin nye western: Ein ganske avansert skytescene som kjem til å bli ganske kul om han fungerer. Og sjølv sagt ein barscene som både involverer skyting, krangling og joiking. Og ein ballong.

– Me skal vera like tilgjengelege som alltid. Det skal vera ein fest å gå i teatret, seier Sundvor til Aftenbladet.

"1814" er det fjerde stykket Statteatret set opp. Nå har dei altså kome til 1814, unionsoppløysinga med Danmark, grunnlov og personalunionen med Sverige. Men mens resten av Norge feirar grunnlovsåret med brask, bram og nasjonalkjensla langt framme i brystet, ser altså d'herrer i teatret mot nord og ei heilt anna historie.

– Den samiske historia er fjern i den norske tanken. Me har masse kunnskap om indianarane i USA, men veit fint lite om våre eigne indianarar: samane, seier Sundvor.

Me skal koma tilbake til indianarane.

HISTORIETIME

Men først, litt historie, i veldig grove trekk: For Sundvor meiner altså at dei som budde i Norge levde i eit slags multietnisk samband i det dansk-norske riket fram til 1814, enten dei var

nordmenn, samar, eskimoar eller grønlendarar. Men så kjem unionsoppløysinga, skrivinga av egen grunnlov – og eit plutsleig behov for å trekka eigne grenser og definera Norge og nordmenn.

– Det var to folk i riket, men 1814 tok bare vare på det eine folket, seier Sundvor. For korleis skulle ein forhalda seg til nomadar? Til folk som snakka eit anna språk og tilhørde ein annan kultur – men som var innanfor grensene for det me kallar Norge?

– Samane var ikkje ein del av oss. Så dermed starta Norge eit fornorskingsprosjekt som skulle vara heilt fram til 1960-talet. Og kanskje fram til i dag, seier Sundvor.

– Den mørke sida av 1814, nasjonalkjensle og nasjonsbygging, er defineringa av eit "oss" og eit "dei"?

– Ja. Når "same" framleis kan vera eit skjellsord, handlar det om 200 års statleg rasisme.

WESTERN!?

Du spør deg kanskje om kva alt dette har med cowboyar og indianarar og western å gjera? Det er forståeleg. Men noko av poenget med Statteatret, er altså at dei leikar seg aktivt med sjangrar. Så i staden for kofter og skallar, går det i cowboyhattar, boots og klirrande sporar når dei skal ta for seg koloniseringa av sameland. Og – i Cato Skimten Storengens tilfelle – imponeerande bart og kinnskjegg.
– Eg hentar i barnehagen sånn. Det blir ein del

STATSTEATRET

1814

EN WESTERN FRA VIDDA
DUODDARA WESTERN

- REGI
YNGVE
SUNDVOR

CATO SKJELLEN
STØRENSEN
KIM
SORERSEN
GÅRD R.
EIDSVOLD
PER
KJEERSTAD
ERIK
KESKITALO

I samarbeid med Beaivvås Sámi Našunálateáhter og Rogaland Teater

Billetter og mer info | Bileahat ja eanet diedut

WWW.STATSTEATRET.NO

Plakat STIG HÅVARD DIRDAL

Plakat MARIUS STRØM

blikk. Ein del tør ikkje spørja, og trur vel at eg er sånn, seier Storengen.

– Det må vera ein slag guttedraum som går i oppfylling når du får spela sheriff?

– Det er akkurat så gøy som det ser ut, seier Storengen.

– Han var ikkje tilsnakkande i 24 timer etter at han hadde fått fatt i kostymet, avslører kollega Per Kjerstad.

SAMISK INDIANAR

Og så har Statteatret denne gongen med seg ein same, Egil Keskitalo. Utkledd som indianar.

– Samane er Norges indianarar?

– Ja, sjølv om historia ikkje har vore like blodig som i USA. Men det samiske folket har opplevd å bli fråteke ei rekke ting andre tar for gitt, som språk og kultur. Så det ligg ei ganske sterk historie bak dette skråblikket, seier Keskitalo.

Det neste nedslaget Statteatret skal gjera i norgeshistoria, blir 1880 og utvandringa til Amerika.

Men først skal "1814" ha premiere(r).

– Det blir ur -premiere i Kautokeino 16. april. Og så blir det Norges -premiere på Rogaland Teater 24. april. Det syns me jo er litt fiffig. Spørsmålet er om lesarane dine tar han, avsluttar Sundvor.

A tilbud you can't refuse

1880 AMERIKA

Statteatret inviterte Aftenbladet på lutefisk, for å snakka om utvandring, innvandring – og lutefiskmafiaen i syndens pøl Chicago. Det var jo eit tilbud you can't refuse.

// STAVANGER AFTENBLAD 10/03/2015 av JAN ZAHL

– På 1880-talet er det 20.000 nordmenn i Chicago. Dei skal ha sin lutefisk – kvar søndag etter gudstenesta. Og éin stad må dei jo få den lutefisken frå...

Yngve Sundvor vippar kniven illustrerande mot nakken med dissande lutefisk som ligg framfor han. Rett nok med ein bordkniv, som aldri kunne teke livet av nokon. Men likevel. Det er ein kniv.

– «Mafia» og «nordmenn» er liksom ikkje ord som kling så godt saman. Men kva er det eigentleg mafiaen gjer? Jau, mafiaen sørger for sine eigne. Mafiaen tek seg av familien...

I «Sopranos» benkar Tony og mafiamennene hans seg over italiensk mat på Artie Buccos «Vesuvio». Men når Statteatret førebur sitt nye, mafiøse Amerika-stykke, tar dei plass på City Bistro, og får servert lutefisk, sjølv om det er godt utanfor sesongen.

"1880 – Amerika. A tilbud you can't refuse", handlar om norsk utvandring til Amerika seit på 1800-talet. Men det er fortalt som mafiahistorie, om lutefiskkrig i syndens pøl Chicago, om norske familieverdiar og protestantisme.

– Familien me fortel om lukkast i Chicago. Men skal du lukkast i verdas mest valdelege by, må du kutta nokre svingar, seier Sundvor.

HALVEGS I HISTORIA

Når «1880» har premiere på Tou scene 24. april,

er Statteatret halvveis i sitt ambisiøse prosjekt. For fem år sidan gjekk skodespelarane Gard B. Eidsvold, Cato Skimten Sørensen, Kim Sørensen og Per Kjerstad saman med regissør Yngve Sundvor og donna friteatergruppa Statteatret. Dei ville likna meir på eit band enn på eit institusjonsteater.

– Eg har tenkt på det når me har humpa over Finnmarksvidda i ein gammal kassebil, at det var nettopp dette me ville: Reisa rundt som eit band og spela teater i alle avkrokar av landet, seier Sørensen, som du nyleg også har sett som biker i NRK-serien «Øyevitne», der kollega Kjerstad var mordar. Men det er ei anna historie.

– Det er ikkje openbart kva år i den norske historia me skal velja, og sjølv syns eg det blir vanskelegare jo nærmare me kjem vår eiga tid. Vikingtida og Svartedauden står som bautaer, det er verre å finna ut kva som har forma oss etter 2. verdskrig, seier Sørensen.

– Men eg syns me er blitt flinke til å relatera dei historiske hendingane me vel til problemstillingar i dag. Som utvandringa til Amerika på 1880-talet og innvandringa til Norge i dag, seier Eidsvold.

– Det eigentlege prosjektet vår er å behandla norsk samtid gjennom å ta for oss norsk historie. Har ikkje årstalet eller historia noko å seia for i dag, droppar me henne, seier Sundvor, som er den som skriv manus.

UT/INNVANDRING

Sundvor meiner det er meiningslaust å hevda at det ikkje skulle vera råd å samanlikna utvandringa av nordmenn på slutten av 1800-talet med dagens innvandring til Norge.

– Det har alltid funnest folk som har reist ut, som har halde på sitt, halde seg med kvarandre, som ikkje har tilpassa seg – og slik trakk nokon på tærne. Det er heilt naturleg, seier Sundvor.

135 år etter 1880 har nok dei fleste nordmenn eit lett romantisk syn på dei norske utvandrarane til Amerika. Me ser for oss det vesle huset på prærien, staute, arbeidsame nordmenn som var smille og blei likt av alle. Men Statsteatret vil pirka litt i det biletet.

– Me vil sjå bak det overflatiske. Då viser det seg at det finst andre lagnader. Til dømes hamna mange nordmenn i byar, ikkje på prærien, seier Sundvor, og leverer litt fakta:

Chicago var på eit gitt tidspunkt den tredje største norske byen i verda, med 50.000 nordmenn.

Det som på eit gitt tidspunkt var verdas største, norske avis, «Skandinaven», kom ut i Chicago.

Det var eigne gudstenester på norsk i Chicago så seint som i 1980.

Integrering?

- Nemn ein hobby, seier Sundvor plutseleg.
- Eh, fisking?
- Det hadde dei ei eiga norsk foreining for Ein til!
- Broderi.

– Eiga, norsk foreining! Dei hadde ei norsk foreining for alt i Chicago! Dei bygde opp sitt eige distrikt – Little Norway – og heldt seg der, med sine, seier Sundvor, og blir supplert av Eidsvold:

– Kan dette kasta nytta lys over dagens innvandringssituasjon i Norge?

– Ja, for du finn den same typen argumentasjon i dei amerikanske avisene på den tida som i norske aviser i dag. Om at nordmennene må bli amerikanarar – eller dra heim til Norge. Om at dei ikkje bare må halda seg med kvarandre, men integrera seg og tilpassa seg, seier Sundvor.

Ein heil del av nordmennene som drog, hadde eit tungt, protestantisk syn på verda. Fråhaldsrørla var viktig for mange. Til dømes var mannen bak USAs forbod mot alkohol (The Volstead Act), Andrew Volstead, son av norske innvandrarar.

– Kan me avsløra tesen vår om kva nordmennene inførte til USA? spør Eidsvold.

– Ja, svarer Sundvor: - At det var nordmennene som skapte sjølve dobbeltmoralen i USA. Som til dømes gjer USA til verdas største produsent av porno – men som ikkje toler å sjå ein pupp på tv.

MENNESKEHANDEL?

Det var dyrt å koma seg til Amerika på slutten av 1800-talet, så skulle du dra, måtte du ha noko å selja heime. Eller setja deg i gjeld, og gjerne selja deg sjølv. I arbeidet med "1880" har Sundvor oppdaga at det, bare i Oslo, fanst over 600 agentar som ordna reise for folk, i byte mot at emigrantane jobba då dei kom fram. Dei håpefulle kunne gjerne få ein dram og to før kontrakten blei henta fram...

– Det same skjer i dag. Folk blir lova gull og grønne skogar når dei reiser til Norge, men så blir det ikkje sånn. I staden møter mange eit beinhardt arbeidsliv og noko som liknar menneskehandel, seier Sørensen, som sjølv har vore med på å emigrera med familien, til Canada, i 1986. Han blei der i fem år, foreldra i sju, mens søstera bur der ennå.

– Eg var ivrig etter å læra meg språket og kulturen, bli ein del av mitt nye land. Foreldra mine viste ikkje same interessa, og heldt igjen. Her er det forskjell på generasjonane, som blant innvandrarar i Norge i dag, seier han.

Foto TOMAS KVITVIK

ENKLAVAR

– Ein har harselert mykje med Carl I. Hagen og Frp-enklavar på Spanias solkyst. Men det er altså heilt naturleg at folk vil halda seg med sine, seier Sundvor.

På eit visst tidspunkt var nordmennene overrepresenterte på sinnsjukehus i USA. Sundvor veit ikkje kvifor.

– Dei kan ha vore mistilpass. Dei kan ha sakna heimlandet. Dei kan ha mislukkast. Dei kan ha kjent på ei stor skam over å måtta reisa heim igjen. Det er ikkje desse historiene me har høyrt i ettertid. Sjølv om mange mislukkast, er det alltid vinnarane som fortel historia, seier Sundvor, som registererer at ordet "lukkejegar" har ein nokon annan valør når ein snakkar om nordmenn som drog til Amerika og samanliknar med innvandrar til Norge i dag.

FAKTABASERT

Om historiene Statteatret spelar ut på

scena er hakket meir skrudde enn det du finn i historiebøkene, ligg det altså kolossale mengder samvitfull research bak. Sundvor brukar grovt rekna halve året på research og manusskriving, og januar til juni på å setja stykket opp.

– Problemet er at det ikkje er skrive bøker om dei tinga me ser etter. Men sjølv om me skriv fiktive historier, bygger dei heile tida på noko reelt, på fakta, seier Sundvor.

I og med at dei er ei friteatergruppe med ambisjonar om å turnera som eit band, må medlemmene i Statteatret gjera alt det praktiske sjølv. Også dei tinga dei ikkje nødvendigvis er så gode på. Og så må dei laga produksjonar som er mulige å pakka med seg i ein kassebil.

– Ei stund var det pop med unplugged-formatet. Men dei som gjorde det bra, også i dette formatet, var dei som hadde noko å fortelja. Det har me. Statteatret fortel for oss alle.

Tid for gladfascisme på teateret

1930 DIKTATOREN

Når teppet går opp for Statsteatrets *1930 Diktatoren*, blir det fascisme med godt humør på scenen. Men under moroa ligg mørke sider som liknar litt for mykje på vår eiga tid. I *1930 Diktatoren* tek Statsteatret for seg den mørke framveksten av fascismen. På ein litt sånn glad og kabaretaktig måte.

// STAVANGER AFTENBLAD 30/03/2016 av JAN ZAHL

HARDE 30-ÅR

Det er nesten morgen, og Statsteatret har invitert Aftenbladet på havregrautfrukost på Rogaland Teater. Havregraut, ja. Me snakkar trass alt om dei harde 30-åra.

15. april går teppet opp for Statsteatrets sjette, nyskrivne stykke på ferda gjennom 1000 års norsk historie. Sist handla det om norsk utvandring til Amerika og lutefiskmafiaen i Brooklyn på slutten av 1800-talet. Denne gongen skal me til mellomkrigstida og framveksten av noko av det skumlaste som har verda har sett: fascismen.

1930 Diktatoren handlar om eit teater som går konkurs, om skodespelarar og teatersjef som risikerer å bli kasta ut i arbeidsløyse og armod. Men inn kjem barmfagre Hilda Hendriksen (Linda Mathisen) med pengar, sterke, politiske føringar og ein idé om å laga ein hyllest til den nye politiske stjerna på himmelen: Vidkun Quisling.

- Ho har ein litt annan stil, er ganske så forførerisk, seier Sundvor, som liker at "Den sterke mannen" i dette stykket er ei kvinne.
- For du veit aldri kor det kjem frå neste gong. Det har historia lært meg.
- Eg er ein særstark mann, ja. Og blir meir og meir av ein diktator, seier Mathisen.

HISTORIE OM NÅTID

Statsteatrets nye stykke handlar vel så mykje om nåtid som om historie – slik det også har vore tidlegare.

– Me har treft nåtida ganske godt med dei siste stykka våre, seier Per Kjerstad.

– Planla det dette då de la opp løpet på ti nyskrivne stykke over ti år?

– Nei. Planen var å ta for oss historia og sjå kvifor Norge og nordmenn er blitt som me er blitt. Me det er ekstra herleg når me treff godt med tematikken, seier Kjerstad.

– Ære være Sylvi Listhaug. Ho gjer det lettare for kulturbransjen, seier Sørensen, hoyrer kva han sjølv akkurat sa, og legg til: - Oi, den setninga trudde eg aldri eg skulle uttala.

Poengen er dette: Statsteatret ser ein del skremmande parallelar mellom mellomkrigstida og vår eiga tid.

– Me kan ikkje samanlikna dåtidas jødar med nåtidas flyktninger eller muslimar. Men me kan samanlikna oss sjølv med oss sjølv, og sjå på faktorane som låg bak framveksten av fascismen, seier Sundvor. Som vanleg har han lese svært mykje historie i utviklinga av manuskriptet som ligg til grunn for stykket.

– Frykt og arbeidsløyse er utgangspunktet for framveksten av fascismen i mellomkrigstida. Børsen fungerte ikkje lenger, arbeidsløsa gjekk opp, innvandring og flyktningstraumen auka, seier Sundvor.

INNVANDRING VS ARBEID

– Når innvandringsminister Sylvi Listhaug seier ho håper på mindre pengar til sitt departement,

- STATSTEATRET -

Plakat STIG HÅVARD DIRDAL

slik at ein heller kan bruka pengane på å bekjempe arbeidsløysa, då begynner det å lukta svidd i skuffa til han Sundvor, seier Sundvor.

- Var det stor innvandring til Norge på 1930-talet?
- Det kom ein halv million tyskarar til Norge etter Hitlers maktovertaking i 1933. Når norske medium i fjor omtalte "asylsøkjarar" 46.000 gonger – den rekorden blir slått i år
- og bruker ein retorikk om at det "fløymer over" av flyktninger, er det eit ekko frå 30-talet, svarer Sundvor – og legg til at norsk presses historie i møte med fascismen ikkje er særlig gloriøs.

– Fascistiske tankar var veldig vanlege på 1930-talet, både i politikken og i pressa. Det blir ikkje lett å skjønna at fascismen er problematisk når Aftenposten drar til Mussolinis Italia og lagar skryttereportasjer, seier Sundvor.

Og i det politiske livet var det ikkje bare Quisling som blei sjarmert.

- Anders Lange var fascist på 30-talet, men hamna på rett side under krigen. Sidan blei han rasist. Det er greitt å vita kor folk kjem frå, seier Sundvor om grunnleggjaren av det som mange år seinare skulle bli Fremskriftspartiet.
- Og Senterparti-folk kan godt vita om at avisene Nationen var det mest antisemittiske presseorganet på den tida, legg han til.

MELLOMKRIGSTID

Sympatisera med det fascistiske tankegodset gjorde også prominente folk som Knut Hamsun. Eller Fridtjof Nansen, som var blant stiftarane av Fedrelandslaget, den konservative propagandaorganisasjonen som på 30-talet blei kalla fascistisk.

– Det er lett å dømme i ettertid, når ein veit korleis det gjekk, men det var kanskje ikkje like lett då?

– Det fanst også kritiske røyster på den tida. Som Ragnar Vold, som skreiv 1400 artiklar der han åtvara mot farane ved fascismen.

Åtvaringane og dei kritiske opplysningane eksisterte, spørsmålet er kva dei gjengse oppfatningane blant folk flest var. Og me veit jo i dag korleis det enda sist, seier Sundvor.

- Det gjorde dei ikkje på 1930-talet – dei visste ikkje at dei levde i mellom krigstida?
- Nei, akkurat der var dei ganske teite, flirer Sundvor.

MASSEPSYKOLOGI

Sundvor skjønar at folk kan kjenna seg redde i det som kan kjennast som ei utrygg verd. Han ser at her er eit element av massepsykologi, som ikkje nødvendigvis er faktabasert.

– Fakta er kompliserte greier. Kanskje er kjensler viktigare. Sjå bare på Donald Trump i USA nå. For kvar løgn han serverer, di meir populær blir han. Har folk tilstrekkeleg mykje frykt i seg, drit dei i fakta. Dei vil ha løysingar. Dei vil ha ein sterk mann som kan visa handlekraft. Det blir viktigare enn folkestyre.

Alt dette skal altså behandlast på ein teater-scene i løpet av ein dryg times tid, med element av kabaret og revy inni sjølve stykket, ei herleg røre av underhaldning og politikk.

– Pressa og politikken går frå dag til dag og kan i sitt dagsordenjag ikkje bruka så mykje tid på fortida. Men det kan me som teatergruppe gjera. Me kan ta for oss fortida – sett frå i dag.

– Då kan de også få fortida til å passa til i dag?
– Ja, me leitar jo bevisst etter samanhengane. Me les oss opp på historia, og så kan me laga fiktive figurar for å fortelja noko om kva som faktisk skjedde, seier Sundvor.

– Og sjølv om me tek det som skjedde på alvor, går me inn i dette med humør. For det ligg mykje moro i alvoret, seier Kjerstad, før Sørensen kjem med følgjande lovnad/trussel:
– Dette blir den gøyaste politiske historietitten du har hatt.

Hallo, paranoia

1950 SPIONEN

Statsteatret og regissør Yngve Sundvor har kome fram til 1950-talet i sitt store historieprosjekt på Rogaland Teater. Premieren er mandag, mens det blir førprat om Rikets sikkerheit med Sundvor og Aftenblad-redaktør Lars Helle onsdag 5. april.

// STAVANGER AFTENBLAD 01/04/2017 av Kulturjournalist JAN ZAHL

– Eg ante ikkje at 50-talet var ei så paranoid tid. At Arbeidarpartiet overvaka seg sjølv. At kva telefon som helst kunne bli avlytta. At overvakingsapparatet var så enormt, seier Yngve Sundvor.

Han sit i foajeen på Rogaland Teater. Det er eigentleg litt for tidleg på morgonen for regissøren og manusfattaren bak Statsteatrets store prosjekt med å fortelja 1000 års norsk historie på ti framsyningar. Men dei siste dagane fram mot premieren på *1950 Spionen* måndag er stappfulle av prøver. Så me må ta morgonen til hjelp.

– Sluttfasen fram mot premiere er spesiell. Då seier me farvel til familiene våre i nokre veker, jobbar intenst, bryt alle tariffar. Eg veit jo ikkje om det er sunt, og me kunne ikkje drive på slik heile tida. Men blir resultatet bra, må det jo kunna forvarast, både sosialøkonomisk og sjøleleg, flirer Sundvor, og legg til:

– For det kan jo ikkje stikkast under ein stol at di meir ein jobbar med eit produkt, di betre blir det.

HISTORISK TEATER

Denne gongen skal me til Norge på 1950-talet, til ei pianolærerinne, spelt av «special guest» Karoline Krüger, som ein dag får besøk av ein støvsugarseljar.

– Støvsugarseljaren er utdanna jurist frå Universitetet, med gode karakterar. Men då han var ung og dum og partiet hans, Ap, diskuterte NATO-medlemskap i 1949, sa han høgt at han var mot det. Han er eit naivt menneske, og kunne ikkje vita at han dermed blei definert av

andre til å ha kommunistsympatiar. Han visste ikkje at han dermed hamna på lista til alle mulige etterretningsorganisasjonar. Nå får han altså ikkje jobb som jurist, same kor mykje han sökjer, seier Sundvor.

Og når pianolærerinna, den skjøre fuglen som blir så grundig medisinert av legen sin, får besøk av denne støvsugarseljaren, blir også ho interessant for etterretninga.

– Og så spinn det av garde. Det ender med lobotomi, men kven som blir lobotemert avslører eg ikkje. Det må folk koma og sjå sjølv, seier Sundvor.

1950-TALET

Kva veit folk eigentleg om 1950-talet? Sundvor trur dei fleste tenkjer på tiåret som noko estetisk, på stil og fasade:

– Kanskje gjeld det bare meg. Men eg har tenkt fint lite problematiserande rundt 1950-talet. Eg trur ikkje folk flest har forlese seg på McCarthyismen - eller veit at den også slo inn i Norge.

Joseph McCarthy var den amerikanske senatoren som på 1950-talet sette i gang ei heksejakt etter folk med kommunistsympatiar. Underhaldningsindustrien var særleg utsett. Mange mista jobben, andre rømte frå USA, blant dei var Charlie Chaplin.

– Det finst masse ytre ting frå 50-talet som ser smashing ut. Det er oppgangstider, det er inngangen til det moderne livet, med kjøleskap,

plastikk og nylon, lange kinokør og starten på TV. Det må ha vore heilt fantastisk å oppleva denne utviklinga, seier Sundvor.

STORPOLITIKK

Men samtidig blei altså verda fanga i eit storpolitiske spel. Kampen mot nazismen var vunnen, dei gode kretene - dei allierte - hadde slått dei vonde kretene.

– Men det gjekk altså ikkje meir enn eitt år før ein redefinerte kven som var slemme. Churchill heldt talen sin om jernteppet som senka seg over Europa allereie i 1946, seier Sundvor.

Så kom Marshallhjelpa frå USA frå 1947, NATO frå 1949. Som mottakar og medlem hadde Norge plutselig valt side - og der står me den dag i dag. Verken hjelpe frå vest eller alliansen kom utan klare forpliktingar og motkrav.

– Eg har alltid tenkt at me ikkje ville klart oss utan Marshall-hjelp og NATO. Men det finst jo land som takka nei - og som har klart seg fint, seier Sundvor, og peikar på at utkomet like gjerne kunne blitt ein nordisk forsvarsallianse, om dei rette folka hadde ønska det den gong.

I staden blei det aust mot vest, kald krig mellom blokkene, frykt og paranoia på 1950-talet.

– Grensa mellom folkeopplysning og propaganda er syltynn. Me tenkjer gjerne at «den andre sida» er offer for propaganda, mens me sit på sanninga. For å koma fram til ei slikt hinsidig forståing, må me ha blitt utsett for propaganda sjølv, meiner Sundvor. Han minner om at «sanning» er kompliserte greier.

– Det ligg i menneskets natur må meina at ein sjølv har rett, mens «dei andre» tek feil. Men kva er verkeleg sant?

SAMTIDSTEATER

Eit gjennomgåande trekk ved Statsteatrets framstillingar av norgeshistoria, har vore parallellane til dagens situasjon. Ein treng ikkje vera rakettforskar for å sjå visse parallellar i verda denne gongen også. I oppbygginga av fiendebilete, inndelinga av «oss» og «dei andre», forståinga av «godt» og «vondt», fokuset på nasjonal tryggleik.

– Paranoiaen og angstn er toppstyrt. Utanrikspolitikk er maktkamp, ikkje kaffi og kos, og avhengig av kven som sit i stillingane. Me lét andre ta styringa over vår eigen utanrikspolitikk då me blei med i NATO. Og det er altså ikkje Jens Stoltenberg som er sjef over NATO, men Donald Trump, seier Sundvor.

Og når du i tillegg har eit stort etterretningsapparat som er betalt for å leita etter samanhengar og finna fram til mistenklede ting - ja, så finn dei vel det.

– Nokon må definera trusselbiletet, og det er ikkje du og eg. Toppfolk i etterretning og i Systemet gjer det, og me har fint lite høve til å sjekka om det stemmer, for dei opplysningane er graderte. Uskuldige ting kan bli lagde saman og fortolka, ikkje minst nå, når fullmaktene for overvåkinga er vidare enn nokon gong. Spørsmålet er kor grensene går for kva som er nok datalagring.

SIKKERHEIT VS FRIDOM

– Det er vel ein grenseoppgang mellom sikkerheit og overvakning: Ein aksepterer vide fullmakter for overvakninga for å sikra seg mot trugsmål?

– Ja. Men me risikerer samtidig å bruka verkemiddel for å sikra fridomen vår som me kritiserer andre stader for å bruka.

– Har du ingenting å skjula, kan auka overvaking vera ein pris som er verdt å betala for fridom og sikkerheit?

– Det kjem an på om du syns det er greit at nokon veit alt om deg. Eg veit ikkje kva pris eg er klar for å betala. Det kjem an på trusselbiletet. Akkurat nå kjenner eg meg ikkje veldig truga. For samtidig som somme meiner me har grunn til å vera redde, fortel min eigen kunnskap meg at me lever tryggare liv enn nokon gong.

– Korleis lagar ein teater av ein slik storpolitiske tematikk?

– Ein har for det første ikkje med alt det me har snakka om. Me må laga ei framsyning som har det paranoide ved seg, dei som ser på må føla forvirringa. Teater må verka emosjonelt - hadde ein faktabasert diskusjon om norgeshistoria vore poenget, kunne me skrive ein kronikk.

MORO OG EMOSJONELT

Teatret skal verka emosjonelt. Men i tillegg er Sundvor oppteken av at det skal vera moro.

– Me er innom både overflate og det som ligg under, men me gjer det på ein underhaldande måte. Det er ekstremt viktig at det me gjer på scenen ikkje skal vera kjedeleg.

– Me er teatrets svar på McGyver. Me er ikkje rike, må bruka det me har: Eit laken, ein binders, ei lommelykt - og så skal me laga teater i verdsklass.

– I Ibsenprisjuryens grunngjeving blir det lagt vekt på at du bruker humor i framstillinga av norgeshistoria - eit verkemiddel ein vanlegvis ikkje finn verken i forelesingssalar eller bokverk?

– Noko av det viktigaste eg lærte om då eg tok regissørutdanninga mi, var kontrapunkt, seier Sundvor.

Her må me hoppa inn med ei lita ordforklaring. «Kontrapunkt» er eigentleg eit omgrep frå musikken, og handlar om at ulike motiv og tema blir sett opp mot kvarandre i ein komposisjon.

Men same tankegang kan ein altså bruka i eit teaterstykke.

– Skal det vera noko trist og tungt i den eine enden av eit stykke, må det vera noko lett og lystig i den andre. Viss ikkje, vil du ikkje oppdaga det triste. Du treng kontrastar, høgt og lågt, humor og alvor. Det går fint an å kombinera norgeshistoria og seriøse tema med humor. Ingenting blir mindre djupt av at du ler. Var ikkje Charlie Chaplin djup, liksom?

Eit teaterstykke er ikkje ein kronikk. Så når Statsteatret skal laga sceneversjonen av norgeshistoria, må det gjerast emosjonelt, underhaldande og moro.

Plakat STIG HÅVARD DIRDAL

SPILLESTEDER OG BILLETTER:

WWW.STATSTEATRET.NO

Plakat **STIG HÅVARD DIRDAL**

Pengebegjær i hvit skinnsofa

1980 AKER BRYGGE

I tv-serien «Lykkeland» er Per Kjerstad rik redet på 70-tallet, i «1980» med Statteatret er han kone og mor på 80-tallet. Men nostalgi? Absolutt ikke.

// STAVANGER AFTENBLAD 13/08/2018 av ELISABETH BIE

Si 80-tallet til hvem som helst, og de tenker på børsinvestorer, børstraktorer, skulderputer, synt-hpop, hockeysveis og pastellrosa skjorter. Men 80-tallet var også Alexander Kielland-ulykken, kald krig, bankkrise, opplosning av NRK-monopolet og politisk høyrevind fra vest.

Når Statteatret skal skildre Norge i dette elskede og hatede tiåret, har de valgt å se året 1980 gjennom livet til familien Kielland. Far Alexander er eiendomsmegleren som blir investor. Mor Agnes er søsteren til Brynhild, som dor og etterlater seg en god slump penger. Sønnen Wilhelm har fast jobb i Kredittkassen, mens Einar har litt spesielle behov og tilbringer ukedagene på institusjon.

Per Kjerstad og resten av Statteatret har kommet til det pastellrosa året 1980 i sin nytolkede Norges-saga. Stykket har premiere her på Rogaland Teaters hovedscene tirsdag

– Einar er den som ufrivillig blir et slags moral-sk kompass i denne familien, som får utfordringer i familiesamholdet når hver og en arver en god slump penger, forteller Kjerstad, som spiller Agnes.

MORALISERER ALDRI

Temaet denne gangen er altså familiesamhold og trygghet satt opp mot økonomisk vekst og pengebegjær.

– Det gjør vi uten å moralisere, og uten å ta noe politisk ståsted.
Som hver eneste av teaterekspisodene hittil, er også

«1980» full av humor og ville påfunn. Men med et alvorlig utgangspunkt. Og også episode 8 har vokst fram fra dramatiker Yngve Sundvors manus.

– Yngve kommer med et førsteutkast. Vi skuespillere improviserer rundt teksten, og det er i denne fasen humoren og alle kreative løsningene vokser fram. Det er utrolig moro hver gang!

80-tallet er et takknemlig tiår å visualisere, men det kan bli for mye.

– Vi måtte rense opp i 80-tallseffektene så det ikke ble parodisk. Men du vil likevel merke 80-tallsestetikken, og musikalisk har vi tatt den helt ut. Scenografien er den enkleste vi har hatt, bare en hvit skinnsofa vi fant på Finn, sier Kjerstad.

ALLE HAR VÆRT MODERNE

I oktober blir han også å se i NRK-serien «Lykkeland» som hermetikkfabrikkeier og redet Fredrik Nyman. En rolle den historieinteresserte og Stavanger-baserte nordlendingen Per Kjerstad tryglet om å få, og som han måtte lære seg stavangerdialekt for.

Da vi startet «Norge 1066–2066» ble vi enige om alltid å huske at alle så på seg selv som moderne mennesker i den tiden de levde. Folk på 80-tallet syntes de var fine med hockeysveis og røde bukseeler. Rederen Nyman i «Lykkeland» kjører en bil som i dag er et klassisk klenodium, men som den gang var det nyeste og flotteste på markedet.

- STATSTEATRET -

FOTO: ENI HANNAH

1980 AKER

REGISSØR INGIVI SUNDHOR
DRAMATURG MORTEN KJERSTAD
MEDVIRKENDE GARD B. EIDSVOLD
PER KJERSTAD, KIM SØRENSEN &
CATO SKIMTEN STORENGEN

BRYGGE

SPILLESTEDER & BILLETTER:

WWW.STATSTEATRETN.NO

Plakat STIG HÅVARD DIRDAL

Per Kjerstad, Gard B. Eidsvoldsom, Cato Skimten Storengen og Kim Sørensen foto **STIG HÅVARD DIRDAL**

Vi vil ikke være nostalgiske eller ironisere, det er alvor i bunnen. Vi har noe på hjertet, sier Kjerstad.

BAND MED FANS

Da Statsteatret-gjengen brøt ut av institusjons-teatrene i 2011, var tanken å danne en friteatergruppe etter modell av et band. Som jo ikke trenger en fast scene, men som reiser land og strand rundt.

– Etter sju år er det bare å konstatere at vi fortsatt er som et band, selv om vi får uvurderlig støtte fra institusjonsteatre som Rogaland Teater. For nå har vi både fans og merch! Riktignok har vi ikke solgt så mange av t-skjortene våre ennå, men vi har en fast skare fans over hele landet som kommer igjen og igjen for å se neste episode. Vi har vokst jevnt og trutt, sier Kjerstad.

«1980» har allerede spilt seks forestillinger på Centralteatret i Oslo, og er det første av stykkene som ikke har urpremiere i Stavanger.

– Vi var i tvil, salen på Centralteatret har 380 seter. Men det var tjåka fullt hver eneste kveld!

Hva blir det neste?

Hvilket årstall har dere valgt til episode 9?

– Vi begynner faktisk å jobbe med den allerede i desember. Den foreløpige arbeidstittelen er «Hjelp, vi må på ferie til Lahore!». Den skal handle om en innvandrerfamilie i Oslo, året før det smeller på Utøya. Altså i 2010, sier Kjerstad.

2010 LOLLYWOOD

- Jeg har spist på pakistansk restaurant, altså kan jeg uttale meg skråsikkert om innvandrere
- Populisme. Skyttergraver. Religion. Fordommer. Rasisme. Falske nyheter. Fakta-forakt. Terror. Frykt. Fundamentalisme. Ekkokammere. Det er mye å ta av, sier Yngve Sundvor om Statsteatrets kommende Lollywood-forestilling.

// STAVANGER AFTENBLAD 12/01/2019 av LEIF TORE LINDØ

Etter å ha spilt seg fra slaget ved Stamford Bridge i 1066 til jappetiden på 80-tallet, er de nå framme ved den herlige suppa vi kaller vår tid.

– Populisme. Skyttergraver. Religion. Fordommer. Rasisme. Falske nyheter. Fakta-forakt. Terror. Frykt. Fundamentalisme. Ekkokammere. Det er mye å ta av, sier Yngve Sundvor, og søker fram et stort smil.

2010 Lollywood, som har premiere i april, begynner å ta form. Den ytre fortellingen er omtrent sånn: Et norsk filmcrew drar til Lollywood i Lahore, hovedsetet til den pakistanske filmindustrien, for å lage film. To skuespillere, regissør og produsent skal spille inn scener til en actionfilm om øst-vest-konflikten, terror og sånne ting. De to norske skuespillerne er brødre, oppvokst i Norge som barn av pakistanske innvandrere. Men hvor pakistanske er de egentlig, og hvor norske er de? Når de står der med begge beina i Lollywood, og ser ut som dem rundt seg, hvordan er det da å være født og oppvokst i Norge?

– De to brødrene finnes jo ikke pakistanske. De er norske. Faren sitter i kommunestyret i Narvik, for Frp.

Sundvor kaster ut det første stikkordet. Fremskrittspartiet. Statteatret har i sine siste forestillinger fargelagt politikken fra Senterpartiet i 1930 Diktatoren, Arbeiderpartiet i 1950 Spionen og høyrebolgen i 1980 Aker Brygge. Samtiden, innvandring og Lollywood setter døra på vidt gap

for å si noe om Fremskriftspartiet.

Me har aldri hatt det betre – og aldri vore reddare. Er det verkeleg irrasjonell frykt som skal styra liva våre?

FØLEFAKTA

– Vi moraliserer ikke over det å stemme Frp. Det er ikke så spennende. Men måten partiet har preget det politiske klimaet er interessant. Hvordan skal demokratiet klare å gjenfinne seg selv i et veldig emosjonelt samfunn? Nettet skulle jo redde demokratiet, men der finner man gjerne den sannheten man søker etter, den som bekrefter det synet du allerede har, sier Gard Eidsvoll.

– I 2010 er vi kommet til det den nye folkepartiet. Hvordan ble de partiet for folk flest? Hvorfor stemmer mange innvandrere Frp? Vi prøver å se på dette, og den samtalen ble for tett å ta her på berget. Derfor flytta vi det til Pakistan, der vår største innvandrergruppe kommer fra, forteller Yngve Sundvor.

– Er ikke det svenskene da, spør Per Kjerstad.
– Nja, jo, men pakistanere er vel den største gruppa som reiste langt og bosatte seg... men her ser du. Dette er vanskelig. Er svenskene innvandrere? Eller er de bare på et nabobesøk?

Sundvor og Kjerstad begynner å diskutere fakta, og planter de beina oppi et nytt tema som 2010 Lollywood tar opp: Vår tids omgang med fakta.

– Hvis vi foler at pakistanerne er den største gruppa, da er vel det fakta? Vi plukker de faktaene som passer oss best, de som matcher vår oppfatning og våre følelser. Sannhet er noe vi kan føle oss fram til. Å jobbe på Statistisk sentralbyrå er snart helt meningsløst, for folk vet det de vet. Det nytter ikke å komme her med tall og fakta. Folk føler ser fram til en sannhet, og så blir de værende der. Jeg føler pakistanerne er den største innvandrergruppa i Norge, og da er det sånn. Jeg har spist på pakistansk restaurant, altså kan jeg uttale meg skråsikkert om innvandrere.

BRØLING FRA FLØYENE

Sundvor har fått vann på mølla.

– Spørsmålet er om vi har lagt ut på en reise bort fra akademiske og vitenskaplige sannheter. Det er jo letttere å sitte i hver vår skyttergrav-sofa med hver vår sannhet.

Et ganske tydelig trekk i vår tid er at vi blir stående i ytterkanten og brøle til hverandre. Populismen er virkelig på framgang, og rommet for opplyst debatt, for fornuftig meningsutveksling, muligheten til å justere egne meninger og vise forståelse for andre virker så lite. Dette er en tid for spisse formuleringer, sterke meninger og roping fra fløyene. Hvor ble det av sentrum, spør han.

I Statsteatrets omgang med samtiden vil det være ekko av Trump, Putin, Ungarns Viktor Orbán og andre statsoverhoder som ikke akkurat terner forsoningens og demokratiets lys under sin ledelse.

– Vi har fått flere hard-core ledere i verden som bidrar til den enorme polariseringen. Ledere skal liksom samle oss, ikke lede oss inn i mørket. Hva gjør det med oss, spør Sundvor.

– Nå kan jo alle si akkurat hva de vil, når de vil, og treffte folk som allerede er enig i det som sies. Det er heller ikke uproblematisk, sier Per Kjerstad, som umiddelbart blir anklaget for å være fascist.

– Alle skal ha en mening, jo sterkere, dess bedre. Fakta er underordnet. Du må bare rope høyt og treffen følelsene til folk. Man kan bli leder i verdens mektigste land med den taktikken, sier Kjerstad, som raskt hopper over til neste beslektet problemstilling:

– Etter et terrorangrep må muslimer ut og ta avstand fra terror. Det spørsmålet får aldri vi i vesten når en herfra gjør noe koko. Det er to sett med regler: Ett for oss og ett for dem.

– Og samtidig har det aldri vært mindre krig, konflikt og fattigdom enn nå. Men frykten er der, godt hjulpet av ledere som tegner «oss og dem»-bilder. Mediene er også med på den leken som formidler av det ekstreme, de som roper høyest og har det spiseste budskapet, sier Sundvor.

Pakistan? For farlig. – Har dere vært i Pakistan for å gjøre research?

De humrer litt alle fem, og peker bort på Cato Skimten Storengen.

– Je turte itte, sier han.

– Vi vurderte å reise til Pakistan, men vi endte på en hytte tre mil fra Valdres. Disse to brødrene i stykket er også livredder for å reise til Pakistan. Akkurat nå ser det for øvrig ut til at Gard og Per skal spille brødrene, for de ser mest pakistanske ut.

– Veeeel, de ser vel ikke enormt pakistanske ut? Hvordan fikser dere det? Sminke?

– Det skal vi tenke mye på. Vi nærmer oss den egnerske debatten om hva du kan tillate deg å gjøre. Må man være mørk i huden for å spille en med pakistanske aner? Kan vi sminke oss mørkere i huden? Det er veldig politisk ukorrekt og potensielt ubehagelig å gjøre. Dette er ikke lett.

MELLOM KORANEN OG LISTHAUG

Et nytt bilde fra mobilen dukker opp. Der sitter to mann - med sminke, langt skjegg

- STATSTEATRET -

STATSTEATRET REG: YNGVE SUNDVOR
DETALJER: KARINA HEDSA, KIM SØRENSEN
CATO SKIMTEN STORENGEN
MORTEN KJERSEMO
DEBUTANT: MORTEN KJERSEMO
PRODUKTION: YNGVE SUNDVOR SAMARBEIDE
MED STATSTEATRET

2010
LOLLYWOOD
- EN ACTIONKOMEDIE FOR FOLK FLEST

SPILLESTEDER OG BILLETTER:
WWW.STATSTEATRET.NO

Dramatiskt haras FOND FOR KULTURSLEDE fluk.no STÅTEK KULTURÅDET NORGES TEATER

Foto STIG HÅVARD DIRDAL

og hvit kjortel - i en bil. Statteatret var på vei til et fotostudio i østre bydel for å ta bilder til en plakat. Fotostudioet ligger rett ved Johannes Læringsssenter. Her får nyankomne flyktninger og innvandrere blant annet norskopplæring, og akkurat nå sto det masse folk utenfor og hadde pause.

– Vi hadde masse våpen med oss. Falske, men likevel. Alle nekta å gå ut av bilen. Det ble for vanskelig, så vi ble sittende til det ikke var folk som kunne se oss. Hva ville disse folkene si og gjøre hvis vi gikk ut? Vi fikk et møte med våre

egne fordommer, sier Cato Skimten Storengen.

Kim Sørensen viser fram et nytt bilde han har på telefonen. Der ligger Cato Skimten Storengen henslengt i en sofa med Koranen på magen og Sylvi Listhaugs bok «Der andre tier» over ansiktet. Yngve Sundvor får siste ord:

– Det bildet er ganske illustrerende for vår tid. Det finnes nok mye mellom Listhaug og bokstavtro Koran-tolkning, men gidder vi å bry oss om det?

Historiens hittegods

2066 ATTER EIN KONGE

– Hvis en generasjon vil gjøre verden bedre, da må de først forstå hvorfor verden er som den er. Les bøker! sier Statsteatrets Yngve Sundvor.

// STAVANGER AFTENBLAD 15/02/2020 av LEIF TORE LINDØ

– Er du ikke en del av historien, eller har lest om den, kan du umulig forholde deg til den, sier Yngve Sundvor.

– Statsteatret, altså dere, lager nå den tiende forestillingen med utgangspunkt i norgeshistorien. *Atter en konge* er lagt til framtiden. Er det lettere å gå 40 år fram i tid enn å gå 1000 år tilbake?

– Dette skulle jo være så lett. Dikte om framtiden. Vår egen tid – samtiden – skulle være det vanskelige. Å lage teater om framtiden skulle være vår walk in the park. Ingen bindinger, bare kjøre på.

– Men?

– Alle våre stykker skal handle om samtiden. Først måtte vi definere hvilket samfunn vi har i 2066.

– Og da er vi etter apokalypsen. Hvorfor må alle framtidfortellinger handle om apokalypsen? Kan vi ikke få én historie der alt gikk fint, demokratiet blomstrer, folk er snille, blomstene på mar ...

– ... jo, jo, jo, nå skal du høre. You jump to conclusions. I vårt stykke har apokalypsen skjedd. Vi er 35 år senere. Samfunnet har vært en slags idyll. Fred, hardt arbeid, likhet, brorskap. Folk må riktig nok bo under jorden i 2066, for det er litt urett oppå der med ørkenstormer og lilla regn, men de har torg og butikker og leiligheter til alle. Forskjellene er små. Det minner litt om slik, og dette er jo farlig å si ...

REGI: YNGVE SUNDVOR
BRAGE: CATO SKIMTEN STORENGEN
SVERRE: PER KJERSTAD
HALLDOR: KIM SØRENSEN
HARALD: GARD B. EIDSVOLD
DRAMATIKER: YNGVE SUNDVOR
TEGNINGER: ARNE NOST
LYDDESIGN: RIKARD STRØMSODD
DRAMATURG, LYD OG BILDE: MORTEN KJERSTAD
PRODUSENT: GARD B. EIDSVOLD

REGNSKAP: DAG KROGSVOLD
PLAKAT: STIG HÅRVÅD DIRDAL
PROMO: STIAN ROBBERTAD

– ... si det likevel.

– Slik kommunismen kunne vært, på sitt beste, hvis den fungerte optimalt.

– Dette er verden etter at det gikk til helvete i 2031?

– Jess. Vi brant oss på ideologier, religioner, sjau og dubbeditter.

– Hvorfor skjedde apokalypsen?

– For oss er ikke det så viktig. Det vi vet, er at menneskene, altså vi, var dypt involvert og ansvarlige for at ting gikk til helvete. Nå har vi fått en restart. Internett er borte, folk må jobbe i gruvene og på plantasjene og holde på. Ingen får eie noe. Ingen får ha noe fra før 2031, og absolutt ikke en bok. Vi kan ikke bygge det nye samfunnet på gamle tufter.

– Da ligger vel alt til rette for å gjøre gamle feil om igjen?

– Riktig. Så er det alltid en jævel som skal ødelegge. Det vokser opp en generasjon som ikke opplevde 2031. Det nytter ikke å snakke om krigen til dem som ikke har opplevd krigen. Mange som opplevde elendigheten begynner å glemme eller tvile på egne minner.

– På et tidspunkt dukker det altså opp bøker?

– Ja, og dette samfunnet er såpass presset at det er dødsstraff for å eie en bok fra før 2031, før

2066 ATTER EIN KONGE - STATSTEATRET -

REGISSØR YNGVE SUNDVOR & STATSTEATRET. DRAMATURG MORTEN KJERSTAD
MEDVIRKENDE GARD B. EIJSVOLD, PER KJERSTAD, KIM SØRENSEN & CATO SKIMTEN STORENGEN

TAKK TIL KOSTYME, REKVISITT, SCENE LYS OG LYD, VERKSTED & MARKED SALG ROGALAND TEATER &
OSLO NYE TEATER. TAKK TIL SAMARBEIDSPARTNERE & STØTTESPILLERE:
OSLO NYE TEATER, ROGALAND TEATER & DET VESTNORSKE TEATRET. FRITT ORD, KULTURRÅDET, DRAMATIK-
KENS HUS & FOND FOR LYD & BILDE.

Foto STIG HÅVARD DIRDAL

apokalypsen. Den oppvoksende slekt som ikke opplevde 2031 forstår ikke hvorfor det skal være så farlig å lese en bok fra før 2031. De vil ha individuell frihet. Så begynner folk å grave i sanden på overflaten etter bøker. And there you go.

– Snedig. Fortiden har en tendens til å dukke opp igjen?

– Sånn er det. Er det mulig å kvitte seg med fortiden? Bare viske den ut og glemme alt? Den typen spørsmål har vært en del av vårt prosjekt med disse ti stykkene. Denne gangen skal vi si noe om alt. Så grubler vi på følgende: Hva er det til syvende og sist vi skal si noe om?

– Kan du svare på ditt eget spørsmål?

– Hmm. Vi er dårlige til å lære av historien? Sånn sett er vårt prosjekt fäfengt. De fleste mennesker er rimelig oppegående, ikke sant?

– Snakk for deg sjøl.

– Ja, jo, jeg gjør det. Vår oppgave er å spille ut det som er så vanskelig å sette ord på og snakke om. Noen tema og problemstillinger kastes opp på bordet, så har folk noe å tenke på. Ikke det som farer lett forbi gjennom en VG-overskrift eller en Facebook-post, men noe større.

– Statsteatret handler da vitterlig om historie?

– Ja, absolutt. Og det handler om oss, her og nå, og om hvordan vi forholder oss til historie. Jeg hadde en prat med sønnen min på 13. Han leser ikke bøker, men mener han er smart som f. Og han kan veldig mye. På overflaten kan vi diskutere mye. Spørsmålet er hvordan vi kommer dypere, og jeg tror den eneste metoden er å lese bøker. Vi har all informasjon tilgjengelig. Tilgang på alt. Alle bøker. Absolutt alt. Jeg føler meg likevel teitere enn jeg gjorde for ti år siden. Mulig jeg har degenerert, men jeg vet også at tålmodigheten min til å sette meg ned og lese er mindre.

– Og da gjentar vi historien, og alle feilene, fordi vi ikke kjenner den?

– Mhm.

– Nå har dere spilt dere gjennom 1000 år med norsk historie. Hva har dere funnet ut om Norge og nordmenn?

– Det første jeg tenker på er at vi ikke er så unntatt verden som vi liker å tro. Vi har tatt de samme svingene som resten av verden, i alle fall Europa og USA, har tatt. Vi er ikke en isolert, frakobla øy. Vi hadde en buffer da finanskrisen kom. Vår rikdom har kanskje gitt et lite lag av isolasjon mot de ytterste høyrekrefte, men vi er ikke upåvirka.

– Det viser jo igjen på oppsetningene deres. Svartedaugen kom fra utlandet. Den kalde krigen var ikke en norsk oppfinnelse, ikke Aker Brygge-livet eller finanskrisene heller. Dansketiden var, vel, påvirket av Danmark, Lollywood ligger ikke på Forus og Stamford Bridge er definitivt i utlandet, det samme er Amerika.

– Godt poeng.

– Takk.

Det er gjennomgående i vårt rollegalleri at alle tror de gjør det riktige. En norsk følelse av at det vi gjør, det er det rette. Vi har en sannhet som bare er vår.

– Typisk norsk å være god!

– Norske verdier!

– Heia Norge!

– Så er det kanskje omstendighetene som har skånt oss. Vi ligger for langt unna krigens sentrum. Vi har penger nok til å demme opp når krisene har kommet, i alle fall etter 1980. Vi diskuterer ofte hvor fort ting går i glemmeboken, og hva som går i glemmeboken. I det stykket vi jobber med nå, er det folk som var 5–10 år da verden nesten gikk helt til grunne. Det å sette seg ned med sine unger å si «da jeg var barn», og prøve å fortelle dem at å reise til Syden var myteomspunnet. Mobiltelefon? Hadde ikke hørt om

det. Dette er trivielle eksempler, men poenget står: Er du ikke en del av historien, eller har lest om den, kan du umulig forholde deg til den.

– Er det ikke hver generasjons privilegium å gjøre sine egne feil?

– Ja, jo, mitt poeng er at hvis en generasjon skal gjøre verden bedre enn den var, da må de vite hvorfor verden er som den er.

– Historiefortelling. Selektiv og underholdende historiefortelling. Men spørsmålet er interessant. Finnes det en sann historie? I det øyeblikket du setter deg ned og skriver hva som skjedde; hvilken penn skriver du med? Hvilke øyne har sett? Hvem skrev? Og hva med alt det som ikke ble skrevet?

– Et annet spørsmål dere selv har lagt på bordet: Hva har det offisielle Norge bevisst eller ubevisst utelatt?

– Samer. Kvinner. Minoriteter. Den norske

påvirkningen på ytre høyre-fundamentalismen i USA. Og ikke minst: Alt det ingen skrev ned, det vi ikke vet at vi ikke vet.

– Oi, den var dyp.

– Den gang målet var å bygge en nasjon, tok man ikke med at Harald Hardråde var en suicidal psycho. Vi har forresten funnet ut at det interessante stoffet ofte ligger i det som ledet opp til en stor hendelse, ikke selve hendelsen. Krogen? Jo da, men den var et resultat av 30-tallet. Les og skriv om 30-tallet.

– Min historielærer på videregående sa at det var nærmest uinteressant å vite når ting skjedde. Glem årstallene. Det interessante er hvorfor det skjedde.

– Det er en perfekt analogi for teateret. Det interessante ligger alltid i veien fram til Det Store Smellet.

TAKK!!!

Statteatret ønsker i vårt store prosjekt 1066-2066 å få takke:

Vårt nye og vårt trofaste publikum.
Uten dere - intet Statteater.

Arne Nøst som tidlig tok oss under vingene og **Glenn André Kaada** som fullførte oss.

Alle våre samarbeidspartnere fra 2011 og frem til idag. Uten deres engasjement, kompetanse og tillit ville ikke prosjektet vært mulig.

Regnskapsfører **Dag Krogsvold** som har stått ved vår side hele veien.

Alle gjesteskuespillere og musikere; **Marit Adeleide Andreassen, John Lilia, Egil Keskitalo, Linda Mathisen, Karoline Kruger**.

Monica Lindanger for support de første årene på markedsføring og videre **Stian Robberstad** for god markedsoppfølging.

Pernille og Kirsti og alle avdelinger ved **Rogaland Teater** for eminent kompetanse og engasjement.

Else - Marie, Kim, Magnus, Haakon, Margareta, Christer og alle andre avdelinger ved Oslo Nye Teater.

Solrunn med lauget sitt på **Vestnorsketeater**.

Dorthe på Tjøme, alle i **Hedalen** og ikke minst **folket på Kjerstad**.

Samarbeidet med **Det Samiske Nasjonalteatret Beáivváš, Teatret**

vårt Molde, Nordland Teater og Det Norske Teatret, samt Einar Schistad ved Nøtterøy kulturhus for nettverk og organisering.

Sist, men ikke minst: Alle kulturhus, grendehus og skoler som har huset oss.

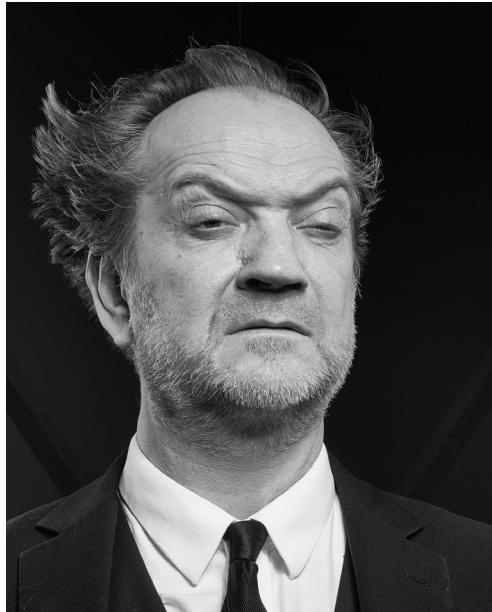
Og aller sist, men også litt mest:

Våre koner, kjærestere og familie for deltagelse, støtte og tålmodighet.

Statteatret har spilt godt over 1000 forestillinger i perioden 2011-2022. Vi har spilt i alle fylker og på steder ingen skulle tro at nokon kunne spele teater. For en reise det har vært!

Skuespiller **CATO SKIMTEN STORENGEN**

Produsent og skuespiller **GARD B. EIDSVOLD**

Skuespiller **KIM SØRENSEN**

Skuespiller **PER KJERSTAD**

Kunstnerisk leder & regissør **YNGVE SUNDVOR**

Det har alltid vært en fest å fotografer Statteatret og det er tatt portretter av banden for hvert nye kapittel. Her gikk to løvblåsere for full maskin mot ansiktet ved portretteringen. – Den som klarte å holde øynene åpnest vant. Døm selv.

Fotograf **STIG HÅVARD DIRDAL**

KJÆRE PUBLIKUM, TAKK FOR LAGET!

1000 år har gått, og saman har vi tenkt tankar om det å vera nordmann til ulike tider. Mykje har vi lært av historia, men viktigare er kanhende det vi har lært om historie.

Skalden Tjodolv seier i 1066:

*Historien den skrives liksom hele tiden. Den er en elv. Den lar seg ikke stanse.
Lytter du på elven der den kaster seg utfor og blir en foss, så hører du en ting.
Lytter du der elva krongler seg klukkende av gårde over småstein, så hører du en
helt annen ting. Det er den samme historien, den samme elva, men vannet er hele
tiden nytt, og det hviskes og brøles om hverandre.
Kan man fange ei rennande elv?*

Kanhende kan vi ikkje fange denne rennande elva, men dess fleire som prøver,
dess betre. Også dei som har eit ana syn på saka.
For historia blir ikkje sannare av å nekte nokon å ytre seg, eller kvitte seg
med det som ikkje høver i tida.
Eller som Brage seier i 2066..

*Ein skal passe seg for å brenne saker.
For i morgen kan det være ein annan som held fyrstikkeska.
Og snipp snapp snute, så er historia ute. Og alt vi har att er mytar og sagn,
og alt vi veit er at ingenting er sikkert. Og når ingenting er sikkert, er ingenting sant.
Og når ingenting er sant, kan du aldri vera trygg. Og når du aldri er trygg,
kan du heller aldri vera fri.*

Ha ein historisk fin kveld i teatret!

Alt godt, **Yngve Sundvor**

Illustrasjon **ARNE NØST**

1066

SLAGET VED STAMFORD BRIGDE

1349

PESTEN

1537

DANSKETID

1814

EN WESTERN FRA VIDDA

1880

AMERIKA

1930

DIKTATOREN

1950

SPIONEN

1980

AKER BRYGGE

2010

LOLLYWOOD

2066

ATTER EIN KONGE